

Косович Б. І.,
к.е.н., доц., доцент кафедри економіки підприємства, Львівський національний університет
імені Івана Франка, м. Львів

Півень Т. Д.,
магістр, Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів

ОБЛІК ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ І ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВ ЗА МІЖНАРОДНИМИ ТА НАЦІОНАЛЬНИМИ СТАНДАРТАМИ

Анотація. Статтю присвячено комплексному загальнотеоретичному дослідженню обліку основних засобів і витрат підприємств за міжнародними та національними стандартами. З'ясовано сутність та особливості обліку основних засобів і витрат за міжнародними та національними стандартами. Показано взаємозв'язок і відмінності між національними та міжнародними стандартами обліку основних засобів і витрат. Наведено приклади використання обліку основних засобів і витрат за міжнародними та національними стандартами у компанії "Нестле", визначено їх практичне значення. Обґрунтовано логіку раціональності обліку основних засобів і витрат за міжнародними стандартами як економію ресурсів підприємства, зручність у використанні та мотивацію для іноземного інвестора.

Ключові слова: основні засоби, витрати, нематеріальні активи, амортизація, первісна вартість, міжнародні стандарти.

Kosovych B. I.,
Ph.D., Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics of Enterprise, Ivan
Franko National University of Lviv, Lviv

Piven T. D.,
Master's degree student, Ivan Franko National University of Lviv, Lviv

ACCOUNTING OF BASIC MEANS AND EXPENSES OF ENTERPRISES ACCORDING TO INTERNATIONAL AND NATIONAL STANDARDS

Abstract. The article is devoted to the general theoretical research of fixed assets and expenses accounting according to international and national standards. The essence and characteristics of accounting of fixed assets and expenses according to international and national standards is revealed. The relationship and differences between national and international standards of fixed assets and expenses is defined. The examples of using of fixed assets and expenses accounting according to international and national standards in the "Nestle" company are presented, their practical value is defined. Logic of rationality of fixed assets and expenses accounting according to international standards is justified as resource economy for enterprise, easy usage and motivation for foreign investors. The development of new technologies and forms of organization of business and the emergence of new factors of production complicates business activity. Ukrainian Accounting standards have been developed tailored to international, that is why Ukrainian Accounting standards on accounting for fixed assets and expenses has a number of common and different points with the International Accounting Standards (IAS), thereby making the process of accounting more complicated. To adapt national accounting system in accordance with international practice, it is needed to make some changes and additions to Ukrainian Accounting standards that will allow overcoming some inconsistencies in accounting for fixed assets and increase the reliability and clarity of accounting information.

Keywords: basic means, costs, intangible assets, depreciation, initial cost, international standards.

Постановка проблеми. В умовах глобалізації світової економіки та активізації інтеграційних процесів економіки України важливим чинником ефективного функціонування підприємств є уніфікація національної системи обліку до вимог міжнародної практики. Для формування повної й достовірної

інформації про фінансово-господарську діяльність підприємств, характеристики ресурсів, оцінку майнових статей балансу необхідно мати чітке уявлення про вартість його активів, найбільшу частку яких становлять основні засоби. Конкурентна боротьба за місце на ринку, де ціни формуються під впливом

ринкових сил, таких як попит і пропозиція, питання раціонального використання ресурсів стають усе актуальнішими. Впровадження міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (далі МСБО) сприяє підвищенню прозорості та зрозумілості інформації про діяльність суб'єктів господарювання, що набуває особливого значення під час залучення у вітчизняну економіку іноземних інвесторів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемні питання обліку основних засобів і витрат за міжнародними стандартами досліджували такі вчені, як: Л. Гавриловська, І. Жолнер, Л. Лук'яненко, Л. Руденко та інші.

Посилення інтеграційних процесів та масове входження господарюючих суб'єктів у зовнішньоекономічну діяльність вимагає постійного моніторингу ситуації в сфері обліку основних засобів і витрат. Тому актуальність проведення подальших досліджень відповідності основних засад обліку основних засобів і витрат за міжнародним та національними стандартами й визначила вибір теми дослідження, мету та її завдання.

Постановка завдання. Метою дослідження є облік основних засобів і витрат за міжнародними та національними стандартами, обґрунтування пропозицій з ведення обліку основних засобів в умовах процесу адаптації вітчизняної системи бухгалтерського обліку до міжнародних стандартів.

Об'єктом дослідження є процес обліку основних засобів і витрат за міжнародними та національними стандартами та їх вплив на економічні результати діяльності підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розвиток нових технологій, ускладнення форм організації бізнесу та поява нових факторів виробництва ускладнює процес діяльності підприємств. Змінюється склад та структура основних засобів, виникає потреба в їх більш гнучкому та адекватному обліку, для одержання інформації, що відповідає вимогам ринку і потребам користувачів. Національні стандарти бухгалтерського обліку (далі П(С)БО) розроблялися з урахуванням міжнародних, саме тому П(С)БО щодо обліку основних засобів і витрат має низку спільних та відмінних моментів із МСБО, що тим самим ускладнює процес обліку. Методологічні основи формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби і розкриття інформації про них у фінансовій звітності підприємств, організацій та інших юридичних осіб усіх форм власності регламентуються Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 7 “Основні засоби” (П(С)БО 7) [1]. Загальні правила ведення обліку основних засобів відображено в міжнародних стандартах бухгалтерського обліку 16 “Основні засоби” (МСБО 16) [2].

Аналізуючи міжнародні та національні стандарти щодо обліку основних засобів, бачимо: спостерігається дивергенція у формуванні первісної вартості основних засобів, що виникають внаслідок різних операцій. Так, при придбанні основних засобів у кредит відповідно до міжнародних стандартів облік

витрат на виплату відсотків здійснюється за вимогами МСБО 23 “Витрати на позики” [3], залежно від того, чи є цей об'єкт кваліфікованим активом, а також від умов сплати таких відсотків, тобто йдеться про витрати на позики, що безпосередньо відносяться до придбання, будівництва або виробництва кваліфікованого активу і є частиною собівартості такого активу. При цьому важко встановити прямий зв'язок між певними позиками та кваліфікованим активом і визначити позики, яких за інших обставин можна було б уникнути. Такі труднощі виникають, наприклад, при централізованій координації діяльності суб'єкта господарювання з фінансування. Труднощі можуть також виникати, якщо підприємство використовує різні боргові інструменти з різними відсотковими ставками і позичає ці кошти іншим суб'єктам господарювання на різних умовах. Інші ускладнення можуть з'являтися при використанні позик, наданих в іноземній валюті або пов'язаних з нею, якщо підприємство функціонує в умовах високого рівня інфляції й обмінний курс коливається. У результаті визначення суми витрат на позики, яка безпосередньо пов'язана з придбанням кваліфікованого активу, ускладнюється – і треба діяти на основі інтуїтивних суджень. Якщо кошти позичаються спеціально з метою отримання кваліфікованого активу, то суб'єкт господарювання визначає суму витрат на позики, яка підлягає капіталізації щодо цього активу, як фактичні витрати на позику, понесені протягом певного періоду, за вирахуванням будь-якого інвестиційного прибутку від тимчасового інвестування цих позичених коштів [3].

Пунктами 8 та 11 П(С)БО 7 [1] не передбачено включення витрат на виплату відсотків за кредит до первісної вартості об'єкта у жодному випадку, тому можемо говорити про певне заниження вартості об'єкта основного засобу, що зменшує амортизаційні відрахування в процесі використання даного активу і, як наслідок, спричиняє втрати для підприємства.

Якщо основні засоби придбані за рахунок грантів, згідно з МСБО 16 [2] балансова вартість об'єкта основних засобів може бути зменшена на суму отриманих державних грантів, якщо таке фінансування пов'язане з придбанням саме цього об'єкта, тоді як за національними стандартами зменшення вартості активу не дозволяється.

Якщо за отримані основні засоби підприємство розраховується пайовими інструментами, в обліку згідно з МСБО 16 така операція відображається за дебетом рахунка відповідних активів і за кредитом рахунка акціонерного капіталу. Національними стандартами не передбачено методики обліку жодних операцій, в яких брали б участь пайові інструменти [4]. Значною мірою цей недолік пояснюється слабким розвитком ринку цінних паперів в Україні, тоді як за кордоном досить часто практикується придбання основного засобу за рахунок продажу частки акцій підприємства (особливо, коли мова йде про нематеріальний актив) чи його облигацій.

Нині в Україні існує єдина класифікація основних засобів, наведена у П(С)БО 7 “Основні засоби” [1], Методичних рекомендаціях з бухгалтерського

обліку основних засобів [5] та Податковому кодексі України [6], в основу якої покладена видова ознака основних засобів. Цей факт свідчить про спрямованість чинних нормативних актів на складання фінансової, податкової та статистичної звітності, а не на створення інформаційної бази для управління об'єктами, які генерують економічні вигоди. Податковим кодексом України (далі – ПКУ) [6] передбачено поділ основних засобів на виробничі та невиробничі, що суперечить вимогам МСФЗ визнавати активи в контексті отримання економічних вигід за видами економічної діяльності. Термін “невиробничі основні засоби” означає основні засоби, які не використовуються в господарській діяльності платника податку. Наведене визначення невиробничих основних засобів суперечить визнанню основних засобів активами, оскільки останні відображаються у балансі (звіті про фінансовий стан) за умови отримання економічних вигід від їх використання.

МСБО 16 “Основні засоби” [2] дає простір для професійного судження, на відміну від чітких норм П(С)БО, оскільки при використанні критеріїв визнання об'єктів основних засобів як активів, які забезпечують економічні вигоди, слід врахувати і вимоги п. 11 МСБО 16 “Основні засоби”, згідно з яким придбання основних засобів такого виду, хоча безпосередньо не збільшує майбутні економічні вигоди від будь-якого окремо існуючого об'єкта основних засобів, може бути необхідним суб'єктові господарювання для отримання майбутніх економічних вигід від його інших активів. Такі об'єкти основних засобів відповідають визнанню як активів тому, що вони уможливають надходження більших майбутніх економічних вигід від пов'язаних із ними активів, ніж у випадку їх не придбання [2].

Необхідно звернути увагу на відмінності в методах нарахування амортизації основних засобів. Згідно з п. 4П(С)БО7 “Основні засоби” амортизація – це систематичний розподіл вартості основних засобів і нематеріальних активів, яка амортизується, протягом строку їх корисного використання (експлуатації). Спільними методами нарахування амортизації у П(С)БО і МСБО є: прямолінійний та виробничий (метод суми одиниць продукції). Проте у П(С)БО є ще три методи: зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний, а МСБО містить метод зменшення залишку. МСБО 16 [1] не має вичерпного переліку методів амортизації основних засобів, які слід використовувати для розрахунку. В ньому зазначено: головне те, щоб використовуваний метод відображав схему, за якою підприємство споживає економічну вигоду, отриману від активу. Поняття зношення основних засобів у МСБО взагалі не застосовується.

У МСБО не розглядається момент початку нарахування амортизації та момент припинення нарахування амортизації, проте за п. 23 П(С)БО7 [1] моментом початку нарахування амортизації є місяць, наступний за місяцем, у якому об'єкт основних засобів став придатним для корисного використання, моментом припинення нарахування амортизації є місяць, наступний за місяцем вибуття об'єкта основних засобів чи переведення його на реконструкцію, модернізацію, добудову, дообладнання, консервацію. Наприклад, якщо підприємство в майбутньому

(через півроку) планує займатися додатковим видом діяльності, але має змогу придбати необхідні для цього активи більш вигідно вже сьогодні, то амортизацію воно змушене нараховувати з наступного місяця, після придбання даних активів, незалежно від того, коли вони будуть використані, що є не зовсім коректно, адже справедлива вартість основного засобу через півроку може змінитись, а отже, зміниться і сума амортизації та витрат підприємства.

Якщо ж об'єкт одночасно використовується для різних цілей, то обліковувати його амортизацію можна одним із варіантів: 1) відображати всю суму амортизації в тих витратах, де об'єкт використовується більшою мірою (протягом тривалішого періоду часу, отримання більшої суми доходу тощо); 2) розподіляти суми амортизації на частинки, що припадають на цілі використання об'єкта основних засобів. Базу розподілу обирають самостійно.

При зміні методу амортизації перераховувати попередньо відображену амортизацію не потрібно. Нову суму амортизації (за обраним методом) рахують із наступного місяця після зміни методу її нарахування, беручи залишкову вартість на кінець періоду зміни методу амортизації за мінусом ліквідаційної вартості та виходячи із залишку строку корисного використання. Наприклад, рішення про зміну методу нарахування амортизації ухвалили в березні 2017 року. Відповідно, з квітня 2017 року її розраховуватимуть, виходячи із залишкової вартості об'єкта на 01.04.17 за мінусом ліквідаційної вартості та залишку строку корисного використання з квітня 2017 року. Звичайно, якщо амортизацію нараховують за методом зменшення залишкової вартості чи прискореного зменшення залишкової вартості, розрахунки потрібно робити від залишкової вартості.

Досить важливим напрямком обліку основних засобів є процес їх переоцінки, в якому міжнародні та національні стандарти не містять суттєвих відмінностей, проте в П(С)БО7 [1] зазначено межу (більше 10%), при якій необхідно проводити переоцінку. Міжнародними стандартами така межа також передбачена, проте вона визначена як та, що “суттєво відрізняється” від балансової вартості. Ця межа не відіграє значної ролі при невеликій вартості активу. Проте візьмемо до прикладу основний засіб, вартість якого становить 2 млн дол. США. Тоді, якщо вартість такого активу збільшилася на 8,5%, це становитиме 170 тис. дол. США. Чи варта така сума уваги? Тобто відображення переоцінки основних засобів в обліку потребує подальшого вдосконалення, оскільки за МСБО розкриття інформації щодо методів переоцінки основних засобів, суттєвих припущень та ступінь використання ринкових даних або інших методів оцінки справедливої вартості основних засобів є обов'язковим, тоді як діючою національною системою обліку таких вимог не передбачено [7].

Порівняти облік основних засобів і витрат за міжнародними та національними стандартами можна на прикладі міжнародних компаній. Для прикладу, розглянемо всім відому компанію “Нестле”, яка є найбільшою компанією світу в сфері виробництва продуктів харчування. Компанії належать 448 фабрик і промислових підприємств у більш ніж 83 країнах світу, кожна з яких має свої особливості ведення обліку, зокрема основних засобів та витрат. У першу

чергу це стосується віднесення активів до капітальних інвестицій (15 рахунків). Згідно з обліковою політикою “Нестле” (яка уніфікована до міжнародної) інші необоротні матеріальні активи (далі - ІНМА) відносяться до витрат періоду. Амортизацію ІНМА за Податковим кодексом [6] пропонується здійснювати наступним чином: 100% вартості об’єкта в першому місяці його використання, згідно з обліковою політикою, а саме: 50% вартості при вводі в експлуатацію, а 50% - після вибуття. Відповідно до політики ТОВ “Нестле” амортизація інших необоротних матеріальних активів списується 100% при вводі в експлуатацію – це визначено наказом про облікову політику підприємства. При цьому вартість ІНМА, яка амортизується, встановлюють на рівні їх первісної або переоціненої вартості, тобто не передбачає необхідності нарахування ліквідаційної вартості таких активів. Не передбачено для них і мінімально допустимого терміну корисного використання. Проте не слід забувати, що очікуваний термін корисного використання таких активів має бути більше ніж один рік. Облік ІНМА в системі SAP (система управління ресурсами) компанія “Нестле” веде в розрізі МСБО, національного бухгалтерського обліку в цілях оподаткування прибутку. Згідно з національним обліком ІНМА, які надійшли на підприємство до їх вводу в експлуатацію, обліковуються на 153 рахунок (придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів) та при введенні в експлуатацію витрати переносяться на паралельний рахунок 11 “Інші необоротні матеріальні активи”. Це утруднює роботу бухгалтерів компанії, оскільки дані про облік основних засобів, які система SAP генерує автоматично, не містять повної інформації про надходження та вибуття ІНМА, необхідної для податкових органів, адже система адаптована під єдиний міжнародний стандарт обліку. Тому для повного розкриття інформації даних активів працівники змушені додатково вести їх облік, використовуючи додатково табличний процесор Excel, що, в свою чергу, потребує додаткових затрат часу та збільшує витрати компанії.

Те саме стосується обліку нематеріальних активів. Згідно з обліковою політикою “Нестле”, якщо вартість активу менша 1000000,00 швейцарських франків, то такі активи вважаються витратами періоду. Але на практиці такі активи спостерігаються нечасто. Наприклад, маємо акт введення в господарський оборот об’єкта права інтелектуальної власності у складі нематеріальних активів – Дизайн етикетки цукерок ТМ “Лайон”, вартість якого становить 2200 грн. Відповідно до міжнародних стандартів відносимо цей актив до витрат періоду, проте, згідно з національним обліком, незалежно від суми нематеріальних активів дане придбання спочатку враховується на рахунок обліку капітальних вкладень (рахунок 154), потім при введенні в експлуатацію витрати переносяться на паралельний рахунок 12 “Нематеріальні активи”.

У МСФЗ відсутні спеціально викладені в окремому стандарті правила відносно оцінки витрат підприємства. Поняття витрат розкривається в окремих положеннях МСБО 1 “Подання фінансових звітів”, МСБО 16 “Основні засоби”, МСБО 18 “Дохід”, МСБО 23 “Витрати на позики”, МСБО 38 “Нематеріальні активи” [8] та ін. В Україні методологічні

засади формування в бухгалтерському обліку інформації про витрати підприємства та розкриття такої інформації у фінансовій звітності регулює П(С)БО 16 “Витрати” [9], П(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” [10] (в частині визначення терміну), П(С)БО 3 “Звіт про фінансові результати” (в частині визнання витрат).

Згідно з даними положеннями витрати розглядаються як зменшення економічних вигод у вигляді вибуття активів або збільшення зобов’язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства (за винятком зменшення капіталу внаслідок його вилучення або розподілу між власниками).

За міжнародними стандартами витрати розглядаються як споживання ресурсів (грошей, запасів, основних засобів тощо) в процесі діяльності підприємства та включають: собівартість реалізованої продукції, заробітну плату, комунальні платежі, амортизацію тощо. Крім того, за МСБО до витрат належать збитки від інших операцій (продажу основних засобів) та подій (стихійного лиха), а також нереалізований збиток (наприклад, збиток від курсових різниць). Витрати відображаються у Звіті про прибутки та збитки, коли існує зменшення майбутніх економічних вигід, пов’язаних зі зменшенням активу або зі збільшенням зобов’язань, що може бути достовірно визначено.

Витрати визнаються одночасно з визнанням зобов’язання (наприклад, нарахування заробітної плати) або зі зменшенням активів (реалізація товару) [8].

Витрати підприємства відносяться на той період, у якому вони були фактично отримані (понесені). Доходи та витрати, які пов’язані з тією самою операцією або іншою подією, визнаються одночасно; цей процес, як правило, називають відповідністю доходів та витрат. Наприклад, матеріальні витрати, зарплата, накладні витрати, що включені до складу собівартості продукції, визнають як витрати на момент отримання доходу від реалізації даної продукції. Іноді прямий зв’язок між витратами та доходами встановити важко. Якщо надходження економічних вигід очікуються протягом кількох облікових періодів і важко встановити їхній зв’язок із доходом конкретного періоду, витрати визнаються (у вигляді амортизації) систематичного та раціонального розподілу між відповідними звітними періодами.

Отже, за МСФЗ витрати визнаються на основі безпосереднього зіставлення між понесеними витратами і прибутками за конкретними статтями доходів, що припускає одночасне визнання прибутків та витрат, що виникають безпосередньо і спільно від одних і тих же операцій або інших подій. Згідно з П(С)БО 16 [9] витрати визнаються у звітності в момент вибуття активу або збільшення зобов’язання, які призводять до зменшення власного капіталу підприємства, на основі систематичного та раціонального їх розподілу протягом тих звітних періодів, коли надходять відповідні економічні вигоди.

Відрізняється класифікація та групування витрат. Міжнародні стандарти виходять із існування загальноприйнятої практики розмежування у звітності статей витрат, які виникають у процесі звичайної діяльності підприємства, та статей витрат, які не пов’язані із звичайною діяльністю. У П(С)БО 16 [9]

витрати класифікуються залежно від виду діяльності, з приводу якого вони виникли - за економічними елементами і статтями витрат. Також виділяють прямі й непрямі витрати, змінні й постійні, одноелементні та комплексні, поточні витрати, витрати минулих і майбутніх періодів, продуктивні, непродуктивні й надзвичайні витрати.

Міжнародні стандарти не тільки узагальнюють накопичений досвід різних країн, але й активно впливають на розвиток національних систем бухгалтерського обліку й звітності. Аналіз змісту національних П(С)БО свідчить про необхідність їх постійного розвитку та вдосконалення відповідно до змін, що відбуваються в економіці країни.

Диференційні риси між П(С)БО 7 [1] та МСБО 16 [2] можна пояснити тим, що міжнародний обліковий стандарт має загальний рекомендаційний характер та не враховує національних особливостей ведення бухгалтерського обліку. З метою уніфікації П(С)БО 7 до МСБО 16 слід вирішити такі завдання: узгодити критерії визнання основних засобів та склад їх об'єктів у П(С)БО 7 з МСБО 16, передбачити в П(С)БО 7 такі методи нарахування амортизації основних засобів, які зазначені в МСБО 16, чітко сформулювати в П(С)БО 7 дії при списанні суми дооцінки об'єкта на нерозподілений прибуток [11].

Висновки і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Вимоги сьогодення диктують суб'єктам економіки застосовувати міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, що сприяють уніфікації фінансової звітності, додатковому залученню інвестицій, підвищенню прозорості та зрозумілості інформації для прийняття управлінських рішень. Тому для адаптації національної системи бухгалтерського обліку відповідно до вимог міжнародної практики в П(С)БО 7 "Основні засоби" необхідно внести деякі зміни і доповнення, що дозволить подолати певні неузгодженості в обліку основних засобів і сприятиме підвищенню достовірності, прозорості та зрозумілості облікової інформації для користувачів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show>.
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 "Основні засоби" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show>.
3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 23 (МСБО 23) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show>.
4. Жолнер І. Фінансовий облік за міжнародними стандартами [Текст] : навч. посіб. / І. Жолнер. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – С. 85-134.
5. Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc>
6. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show>.

7. Руденко Л. М. Відмінності в обліку основних засобів за МСБО 16 і П(С)БО 7 [Електронний ресурс] / Л. М. Руденко // *Бизнес и налоги*. – Режим доступу: <http://biznesinalogi.com/vidminnosti-voblikuosnovnixzasobiv-za-msbo-16>.

8. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 2000: Повний текст усіх Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та тлумачень ПКТ станом на 1 січня 2000 р. / [за ред. С. Ф. Голова] ; [пер. з англ.]. – К. : Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 2000. – 1272 с.

9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show>.

10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show>.

11. Гавриловська Л. Проблемні аспекти обліку основних засобів в умовах процесу адаптації вітчизняної системи бухгалтерського обліку до міжнародних стандартів [Текст] / Л. Гавриловська, Л. Лук'яненко // *Економічний аналіз*. - 2015. – Т. 22. – № 1. – С. 156-163.

REFERENCES

1. Polozhennia (standart) bukhgalterskoho obliku 7 "Osnovni zasoby", available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show>.
2. Mizhnarodnyi standart bukhgalterskoho obliku 16 "Osnovni zasoby", available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show>.
3. Mizhnarodnyi standart bukhgalterskoho obliku 23 (MSBO 23), available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show>.
4. Zholner I. (2012), *Finansovyi oblik za mizhnarodnymi standartamy*, Tsentr uchbovoi literatury, K., s. 85-134.
5. Metodychni rekomendatsii z bukhgalterskoho obliku osnovnykh zasobiv, available at: <http://zakon.nau.ua/doc>.
6. Podatkovi kodeks Ukrainy, available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show>.
7. Rudenko, L. M. Vidminnosti v obliku osnovnykh zasobiv za MSBO 16 i P(S)BO 7, available at: <http://biznesinalogi.com/vidminnosti-voblikuosnovnixzasobiv-za-msbo-16>.
8. Mizhnarodni standarty bukhgalterskoho obliku 2000: Povnyi tekst usikh Mizhnarodnykh standartiv bukhgalterskoho obliku ta tлумачень PKT stanom na 1 sichnia 2000 r., za red. S. F. Holova (2000), *Federatsiia profesiinykh bukhhalteriv i audytoriv Ukrainy*, K.
9. Polozhennia (standart) bukhgalterskoho obliku 16 "Vytraty", available at: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show>.
10. Polozhennia (standart) bukhgalterskoho obliku 1 "Zahalni vymohy do finansovoi zvitnosti", available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show>.
11. Havrylovska, L. M. (2015), *Problemnii aspekty obliku osnovnykh zasobiv v umovakh protsesu adaptatsii vitchyznianoii systemy bukhgalterskoho obliku do mizhnarodnykh standartiv*, Ekonomichnyi analiz, T. 22, № 1, s. 156-163.